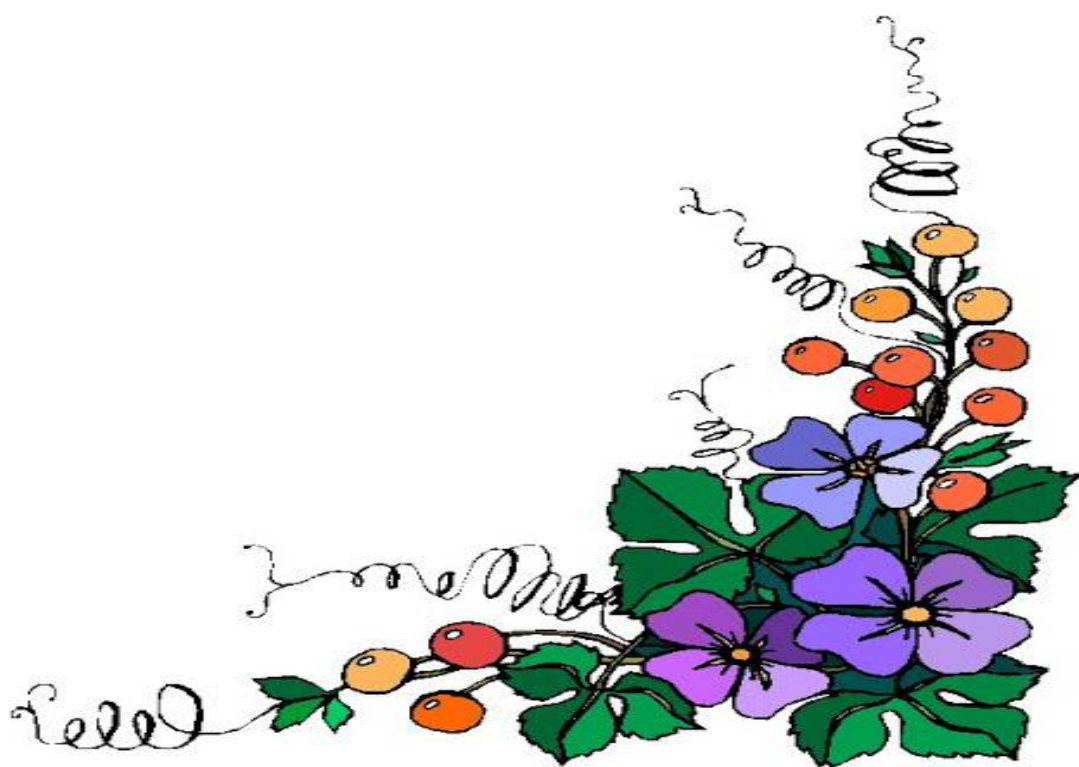

פנאי במרחב הביתי

חוברת פעילות בנושא:

חג השבועות

חג השבועות

חג השבועות הוא אחד משלוש הרגלים: פסח, שבועות וסוכות. מועדים שבהם היו עולים בני-ישראל אל בית המקדש בירושלים. מועד החג תלוי בחג הפסח וחל שבעה שבועות ויום (50 יום) מהיום הראשון של חול המועד פסח, שהינו יום הבאת העומר. חג השבועות מסמל את שילוב הערכים החשובים ביותר לעם ישראל:

- את ערך החירות הפיזית שזכו לה בני ישראל עם יציאתם ממצרים
- את ערך החירות הרוחנית שאליה הגיעו עם קבלת התורה בהר סיני, ערכים אלו באים לידי ביטוי בשמות השונים שנתנו לחג.

שמות החג

חג השבועות - השם המקובל, ככתוב "וחג השבועות תעשה לך ביכורי קציר חיטים" (שמות ל"ד).

חג הקציר - לחג אופי חקלאי, וכך הוא מודגש בתורה. החג חל בתקופת הקציר, סוף האביב ותחילת הקיץ. תקופה בה חוגג החקלאי את קציר יבולו. בתקופה שבית המקדש היה קיים הביאו קורבן מיוחד שנקרא "שתי הלחם". כיכרות לחם שנאפו מביכורי קציר החיטים.

חג הביכורים - הביכורים הם ממתנות הכהונה שחייבים היו בני ישראל להביא לבית המקדש. הבאת הביכורים לירושלים התקיימה מחג השבועות ועד חג הסוכות. הביכורים הובאו משבעת המינים שהשתבחה בהן ארץ ישראל: "אֶרֶץ חֹטָה וְשֹׁעֲרָה, וְגֶפֶן וְתַאֲנָה וְרְמֹן; אֶרֶץ-זֵית שָׁמֶן, וְדִבְשׁ." (דברים, ח', ז'-ח').

חג החמישים - על שם שבעת השבועות שסופרים מפסח ומוכרים כימי ספירת העומר.

חג עצרת - זהו שמו של החג במשנה בתלמוד. במדרש חכמים ראו בחג שבועות המשך לחג הפסח.

יום הקהל - לזכר היקהלות עם ישראל לקראת מתן תורה "ויתן ה' אלי את שני לוחות האבנים כתובים באצבע אלוקים ועליהם ככל הדברים אשר דיבר ה' עימכם בהר מתוך האש ביום הקהל" (דברים ט', י').

חג מתן תורה - מבוסס על מקורות תלמודיים עלפיהם ביום ו' בסיוון ניתנה התורה לבני ישראל על ידי משה בהר סיני.

מנהגי החג

אכילת מאכלי חלב: נהוג לאכול מאכלי חלב במהלך החג, רמז למנהג זה בפסוק "מנחה חדשה ל-ה' בשבועותיכם" שהם ראשי התיבות של המילה "מחלב", ומשום שהתורה מושווית לחלב ודבש. טעם נוסף נעוץ באגדה עממית על היהודים שחזרו לאוהליהם לאחר מתן תורה, והיו כה עייפים עד שלא הצליחו להכין לעצמם ארוחת בשר של ממש, והסתפקו במאכלי חלב.

קריאת מגילת רות: מנהג לקרוא מתוך קלף את מגילת רות בבית הכנסת, כיוון שסיפור המגילה מתרחש בזמן הקציר. הרקע של מגילת רות, דומה לחוויות של היהודים בעת קבלת התורה. יש במגילה ניחוח של הארץ ומושגים הקשורים אליה (שדה, גורן, תבואה, אלומות, פאה ושכחה), בנוסף המגילה נתפסת גם כ"מגילת הגרים" - וביום מתן תורה נתגיירו ישראל.

קריאת עשרת הדברות: נהוג לקרוא את עשרת הדברות בציבור כחלק מן התפילה, זכר למסורת שהייתה נהוגה בבית המקדש.

תיקון ליל שבועות: מנהג ישראל להיות ערים בליל חג השבועות ולהתכונן לקבלת התורה. לימוד זה של ליל שבועות נקרא "תיקון", מהמילה – התקנה. בתיקון ליל שבועות מתקנים קישוטים לתורה, כפי שמכינים ומקשטים את הכלה לקראת החופה. בלילה זה, התורה היא הכלה, שאותה מתכוננים לקבל מחדש השכם בבוקר החג, שהינו זמן קבלת התורה במעמד הר סיני.

מגילת רות

לפי המסורת היהודית נקשר חג השבועות עם מגילת רות, שיש המכנים אותה גם "מגילת החסד". רבים מהחכמים רואים במידת החסד את הערך המרכזי עליו נשענת היהדות. מגילת רות מספרת את סיפורה של משפחת אלימלך מבית לחם שעקב הבצורת והרעב עוזבת את מולדתה ועוברת למואב. שני בניה של אותה משפחה מתחתנים עם נשים מואביות רות ועורפה. לאחר זמן מתים האב ושני בניו ונותרות רק נעמי אם המשפחה ושתי כלותיה. לאחר שלא נותר לה דבר מחליטה נעמי לחזור למולדתה אבלה וענייה ומפצירה בכלותיה להניח לה. עורפה נשמעת וחוזרת למשפחתה אך רות מתעקשת ומצטרפת לנעמי. לאחר חזרתן לבית לחם הולכת רות לשדות, ללקט שיבולים אחר הקוצרים כפי שנהגו עניי ישראל באותם הימים. וכך נעמי ורות חיות בקושי רב. בועז, בעל השדה, מצווה מפורשות על פועליו שלא לאסוף את השיבולים הנושרות מידיהם ואת חבילות העומרים שנשכחו ביום העבודה, על מנת שישארו לעניים. לאחר זמן מסויים בועז מבחין ברות ומבקש ממנה שלא תלך לשדה אחר. בעידודה של נעמי הקשר בין השניים מבשיל לנישואין, רות יולדת בן שעתיד להיות סבו של דוד המלך.

הקשר בין חסד למגילת רות

- חג השבועות הינו חג מתן תורה. חז"ל טוענים כי קוראים את המגילה בחג השבועות מכיוון שמגילה זו כולה חסד והתורה כולה חסד. רבי זעירא הוסיף: למה נכתבה המגילה? ללמדך כמה שכר טוב לגומלי חסדים.
- במגילה מממשים את חוקי החסד בכך שמאפשרים ליתום, לגר ולאלמנה לחיות בכבוד.
- מעשי החסד של רות ובוועז: רות עזבה מרצונה את כל מה שהכירה והלכה עם נעמי בכדי לא להשאיר לבדה. דאגה למזון לנעמי ע"י ליקוט בשדה שהינו מעשה של עניים. בועז נהג בכבוד, חסד ורחמים כלפי החלשים בחברה.

רות ובועז מלמדים אותנו כיצד שני אנשים יכולים לפעול על פי צו מצפונם ובניגוד לניכור החברתי ולאדישות ששררו סביבם, בתקופת השופטים. בכך הם פותחים את האפשרות להביא קץ למצב זה של העדר אחריות והעדר תקווה, ולסלול את הדרך לקראת חברה מתפקדת, שבה תוכל האומה להקים בית חזק ומאוחד (ד"ר ציגלר)

סיפור של חסד

איש עסקים אחד יצא לחופשה והתהלך לו להנאתו בחוף ים בודד.

כל החוף היה מלא בכוכבי ים קטנים שנשטפו מן הים החוצה בשעת הגאות. בשעת השפל, לאחר שהים נסוג, נותרו כל כוכבי הים על החול החם. עד שעת הגאות הבאה קרוב לוודאי שרובם כבר יתייבשו וימותו.

לפתע ראה ילד קטן המרים כוכב ים אחד אחרי השני ומחזיר אותם לים. איש העסקים, שחשב ללמד את הילד שיעור קטן בהלכות החיים, קרא לו ואמר: "גש הנה ילדון. צפיתי בך ובמה שאתה עושה, יש לך לב טוב ובטוח יש לך כונה טובה, אבל- האם שמת לב אילו חופים ארוכים יש כאן? האם אתה מתאר לעצמך כמה אלפי כוכבים גוססים ברגע זה על החול לאורך קילומטרים רבים מכאן? האם אתה באמת מאמין שתצליח להציל את כולם? האם אתה חושב שמה שאתה עושה כרגע משנה בכלל משהו למישהו?

חשב הילד לרגע, הרים כוכב ים אחד נוסף, העיף למים ואמר: כן. זה משנה לכוכב הים האחד הזה!!"

חסד

חסד הינו טובה מרובה, צדקה, מעשה אהבה ונדיבות לב, יחס לפנים משורת הדין. חסד הוא ביטוי שמשמשים בו כדי לתאר הענקת טובה יתרה. מכאן הינו כולל שתי משמעויות: האחת, להיטיב עם מי שלא מגיע לו כלל והשנייה, להיטיב יותר ממה שמגיע.

הנך מוזמן/ת לנהל דיון עם אנשים הקרובים לך, או לחשוב בינך לבין עצמך:

- מהו חסד בשבילך?
- נסה להיזכר במעשה חסד שעשית - מתי זה היה? מה הרגשת לאחר מעשה?
- האם מישהו עשה עבורך חסד?
- האם יש משהו שתהיה שמח אם יעשו עבורך? מהו אותו משהו?
- האם יש משהו שתרצה לעשות עבור האחר?

כולנו זקוקים לחסד

ביצוע: נורית גלרון

לחן: אילן וירצברג

מילים: נתן זך

שיש לכל זה טעם,
גם כשהטעם תם...
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד מאיר אור יום.

כולנו רוצים לאהוב,
כולנו רוצים לשמוח.
כדי שיהיה לנו טוב,
שיהיה לנו כח.

כמו שמש שזורחת,
כמו צל אשר נופל.
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד אפשר לנשום.

כולנו זקוקים לחסד,
כולנו זקוקים למגע.
לרכוש חום לא בכסף,
לרכוש מתוך מגע.
לתת בלי לרצות לקחת
ולא מתוך הרגל.

כמו שמש שזורחת,
כמו צל אשר נופל.
בואי ואראה לך מקום
שבו עוד אפשר לנשום.

כולנו רוצים לתת
רק מעטים יודעים איך.
צריך ללמוד כעת
שהאזר לא מחייך,
שמה שניתן אי פעם
לא ילקח לעולם.

לשמיעת השיר - סרקו את הקוד (או
רשמו בגוגל - כולנו זקוקים לחסד)

תפזורת: שמות החג

המילים מופיעות בתפזורת במאונך או במאוזן.

שבועות / ביכורים / מתן תורה / הקציר / חג העצרת / יום הקהל / חג החמישים

ח	ק	ז	י	ת	ל	צ	נ	ו	א	י	ש
ח	ש	ל	ו	י	י	מ	צ	ז	ב	ל	ב
ט	מ	ט	מ	י	ר	ו	כ	י	ב	ח	ו
ל	ר	ל	ה	ש	ר	ד	ס	פ	ש	ג	ח
ח	מ	ק	ק	ט	ר	ש	י	ב	ד	ה	ו
צ	ה	מ	ה	ש	ג	ש	מ	מ	ו	ע	ל
ש	ק	צ	ל	ח	ס	ב	ס	ס	ש	צ	ג
ש	צ	י	ש	י	ה	ו	ע	צ	ק	ר	ב
ת	י	ב	ש	ז	ל	ע	א	פ	ה	ת	י
מ	ר	ק	ו	ה	ר	ו	ת	נ	ת	מ	כ
ו	ח	ז	ט	ח	ט	ת	כ	ו	ס	א	ח
א	מ	י	ש	י	מ	ח	ה	ג	ח	ב	ל
מ	ט	ז	י	ל	ב	י	צ	ע	נ	פ	מ

תפזורת: יבולי הארץ ותוצריהם

המילים מופיעות בתפזורת במאונך, במאוזן או באלכסון.

חיטה / שעורה / גפן / תאנה / רימון / זית / תמר / חרוב / קמח / תירוש

סולת / סילאן / לחם / בירה / יין

ק	ל	ש	ש	א	ת	כ	ח	ל	ס	מ	ש
מ	ח	מ	ק	י	נ	א	ל	י	ס	ח	ה
ל	מ	ו	ז	ר	ש	ת	א	ש	ו	ג	ע
ק	נ	ל	ו	כ	ת	ס	ע	ר	ו	ש	ד
ס	ת	מ	ד	ב	מ	ו	ו	ה	ר	י	ב
ק	א	ש	ח	י	ר		ת	ז	צ	י	ח
ב	נ	ג	צ	ה	ט	י	ח	ב	ט	נ	ה
א	ה	כ	ה	י	ר	ט	ר	ו	ת	ש	ר
ל	ק	ב	ז	ו	ת	צ	ו	ר	מ	מ	י
מ	ת	ט	ש	י	פ	ו	ב	מ	ל	ע	מ
ח	ה	ו	ז	צ	י	נ	פ	ג	ח	נ	ו
נ	ז	י	ה	ו	ג	ר	ס	צ	ד	ס	ן
ד	ת	ל	ו	ס	ס	מ	פ	ב	ע	א	ל

חידון בנושא חג השבועות – יש לבחור את התשובה הנכונה

1. מדוע קוראים בחג השבועות את מגילת רות?

- א. מגילת רות התרחשה בזמן קציר החיטים. וכמו שרות קיבלה על עצמה להצטרף לעם היהודי כך עם ישראל קיבל על עצמו בחג השבועות את התורה.
- ב. רות הלכה לקצור שיבולים בגורן כדי להביא ביכורים ולעלות אתם לירושלים.
- ג. הדרך ממואב לבית לחם ארכה 7 שבועות. רות ונעמי יצאו ממואב בפסח והגיעו בשבועות לבית לחם.

2. מדוע משפחת אלימלך ירדה למואב?

- א. כי אלימלך רצה לחתן את בניו עם עורפה ורות.
- ב. כי היה רעב גדול בארץ ישראל.
- ג. המשפחה התבקשה על ידי מלך מואב לעזור בכלכלת המדינה.

3. מדוע נוהגים להישאר ערים כל הלילה בליל שבועות ?

- א. בלילה שלפני מתן תורה בני ישראל ישנו כל הלילה. הקדוש ברוך הוא העיר אותם כדי שיהיו מוכנים למתן תורה והתנהגות זו צריכה תיקון.
- ב. כדי להגיע בלבוש לבן לקראת שבועות, חג מתן תורה, נהגו להישאר ערים ולתפור בגדים חגיגיים, לבנים וחדשים לכבוד החג.
- ג. זוהי עונת הקציר והיה צריך להזדרז ולהספיק לקצור את החיטים לפני עלות הבוקר.

4. מה הקשר בין עשרת הדברות לשבועות?

- א. חג השבועות הוא חג מתן תורה. לפי הגמרא התורה ניתנה על הר סיני ב- ו' בסיוון, אז משה ירד עם לוחות הברית אל העם.
- ב. הקדוש ברוך הוא רצה להציג בפני העם בחג השבועות קודם את עשרת הדיברות ואם הם יסכימו יתן להם את כל התורה.
- ג. האמת היא שאין כל קשר כי משה רבנו שבר את לוחות הברית שעליהם היו רשומות עשרת הדיברות.

5. איזה חסד עשתה רות עם נעמי חמותה?

- א. רות שהיתה מואביה הסכימה להתחתן עם בנה של נעמי למרות שהיה יהודי.
- ב. רות שכנעה את נעמי ועורפה לבוא לארץ ישראל ולהתחתן מחדש.
- ג. למרות שרות התאלמנה מבעלה, בנה של נעמי, היא הצטרפה אל נעמי במסעה חזרה לארץ ישראל, התגיירה וטיפלה בה.

6. אילו מצוות חברתיות אפשר ללמוד מקציר החיטים בשדה בועז ?

- א. כל חקלאי צריך להשאיר בשדה חלק קט מהיבול על מנת לאפשר לעניים ללקט. המצוות נקראות : לקט, שכחה ופאה.
- ב. כל חקלאי צריך לתת 30% מהתוצרת לקופת המדינה, על מנת לקיים את השרים ומשפחותיהם.
- ג. שוויון מעמד בי גברים לנשים: רות הצטרפה לקוצרים הגברים.

7. מדוע נוהגים לשפוך מים בשבועות ?

- א. כי בועז אהב את רות ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה .
- ב. המים מסמלים שפע ובשבועות קיבלנו מצוות בשפע.
- ג. כי דברי התורה נמשלו למים.

8. מה הקשר בין דוד המלך למגילת רות ?

- א. דוד המלך היה בנה של רות המואביה.
- ב. דוד המלך כתב את מגילת רות .
- ג. עובד, בנה של רות הוא סבו של דוד המלך.

9. מדוע נוהגים ללבוש בגדים לבנים בשבועות ?

- א. כי לפני מתן תורה בני ישראל היו צריכים להיטהר והצבע הלבן מסמל טוהר.
- ב. כי היו לבני ישראל "לילות לבנים" - לילות ללא שינה לפני קבלת התורה .
- ג. כי משה עלה לקבל את התורה בלבוש לבן, כמו מלאך.

10. מדוע נקרא החג – "חג הקציר" ?

- א. חג השבועות חל בתקופת הקציר
- ב. בועז היה קוצר חיטים ומביא אותם לרות
- ג. קציר מלשון קצר. שבועות הוא רק יום אחד לעומת שאר הרגלים שנמשכים שבעה ימים.

תשובות: (1) א' (2) ב' (3) א' (4) א' (5) ג' (6) א' (7) ג' (8) ג' (9) א' (10) א'
(מתוך אתר "המרכזיה החינוכית")

חידון מ-א' ועד ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המצויינת בתחילת השאלה

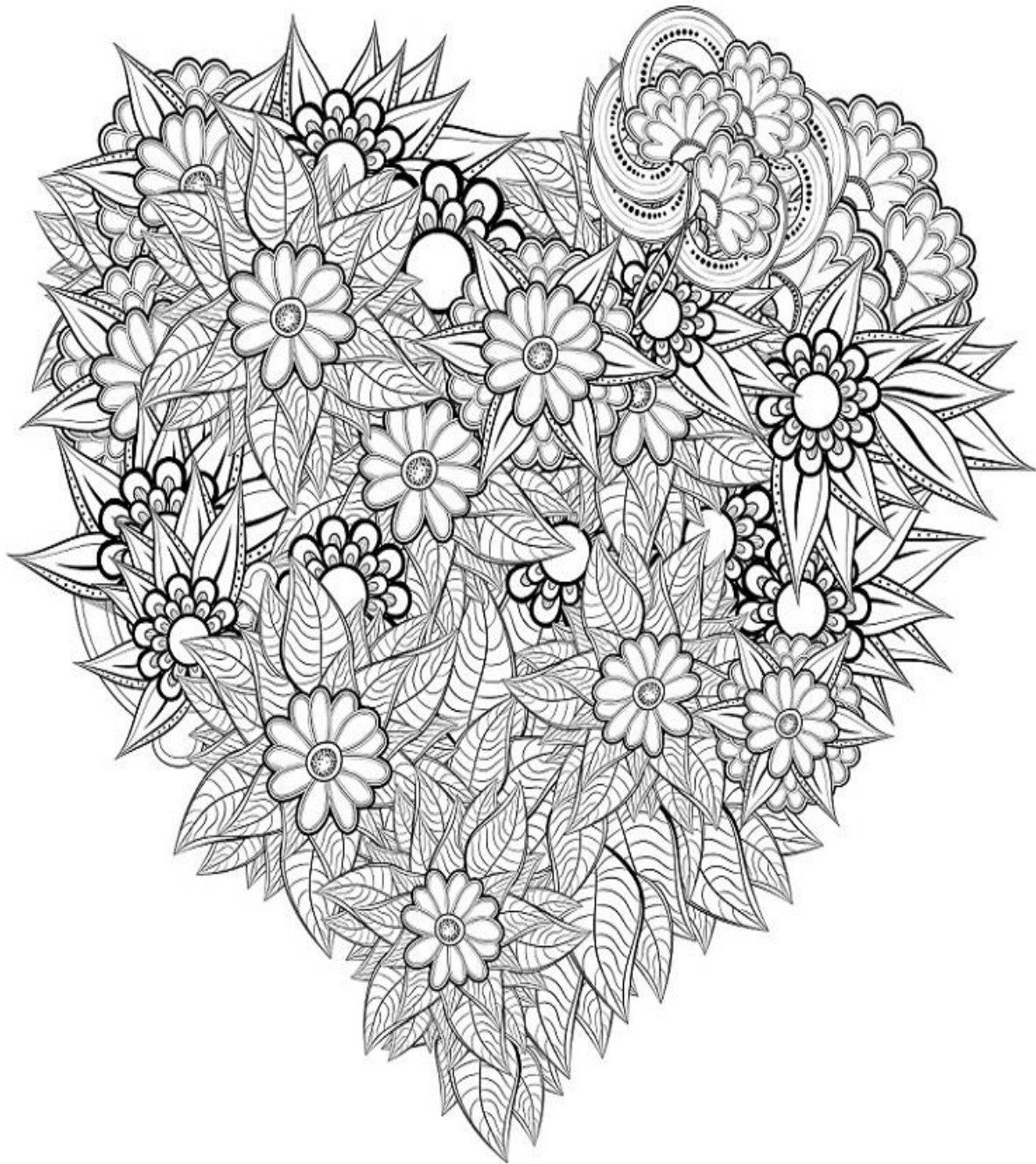
- א'. ממנהיגי ישראל ביציאת מצרים.
- ב'. בשלשת הרגלים עלו לירושלים ל...
- ג'. העולם עומד על שלשה ברים: על התורה, על העבודה ועל ...
- ד'. מלך ישראל, צאצא של רות המואבייה, נפטר בחג שבועות.
- ה'. מקום בית המקדש.
- ו'. על פי רבי עקיבא זהו כלל גדול בתורה.
- ז'. משבעת המינים בהם התברכה הארץ.
- ח'. בשבועות נהוג לעשות ממנו מאכלים.
- ט'. סל קלוע מנצרים שימש להבאת ביכורים.

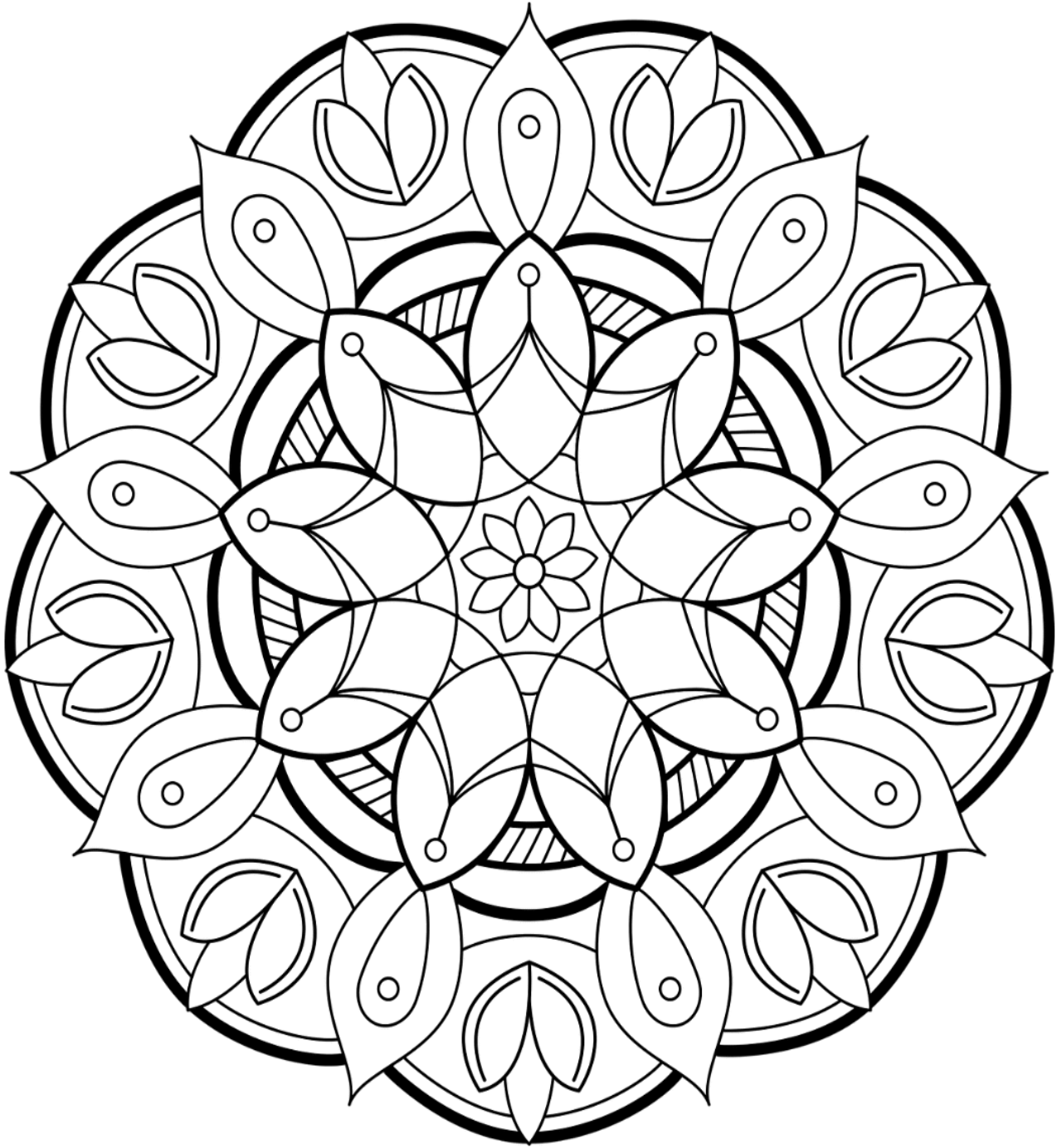
- י'. הנכד של רות, אביו של דוד המלך.
כ'. עובדי המקדש אליהם הביאו את הביכורים.
ל'. השבט של משה ואהרון.
מ'. בשנות הרעב נעמי ומשפחתה עזבו לארץ זו.
נ'. בתחילה הוא היה נחשב לחודש הראשון בשנה ובו החלו את ספירת העומר.
ס'. הוא גם מידבר וגם הר.
ע'. כלתה של נעמי, כשנעמי ורות חזרו ארצה היא חזרה לבית הוריה.
פ'. ממצוות הקציר, בה משאירים תבואה לעניים.
צ'. אחד משמות ירושלים, ממנו תצא תורה.
ק'. בתקופה זו חוגגים את חג השבועות.
ר'. משבעת המינים, סמל לשפע.
ש'. השני לשלושת הרגלים, בו מסיימים את ספירת העומר.
ת'. מספר המצוות הכתובות בתורה.

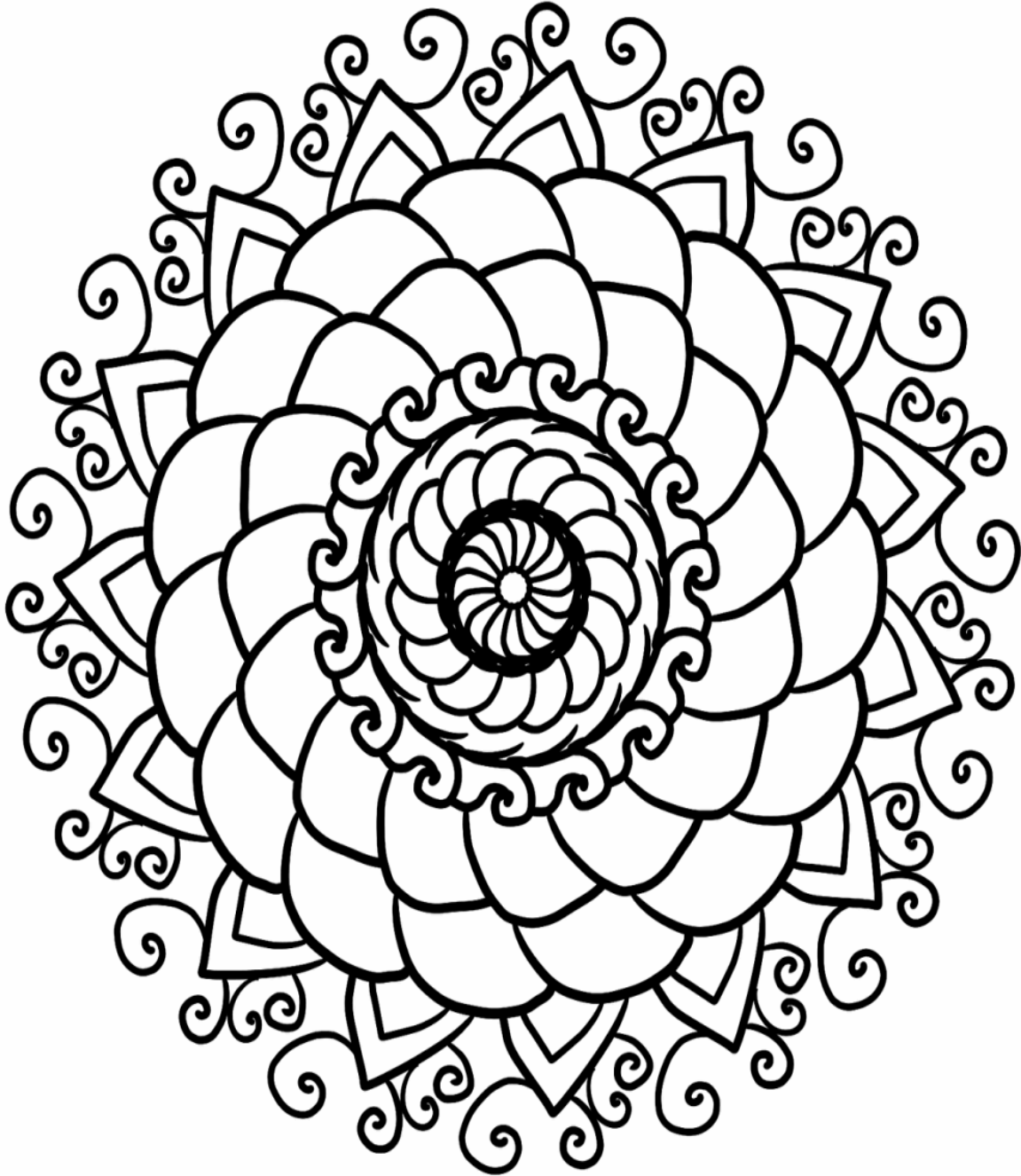
תשובות:

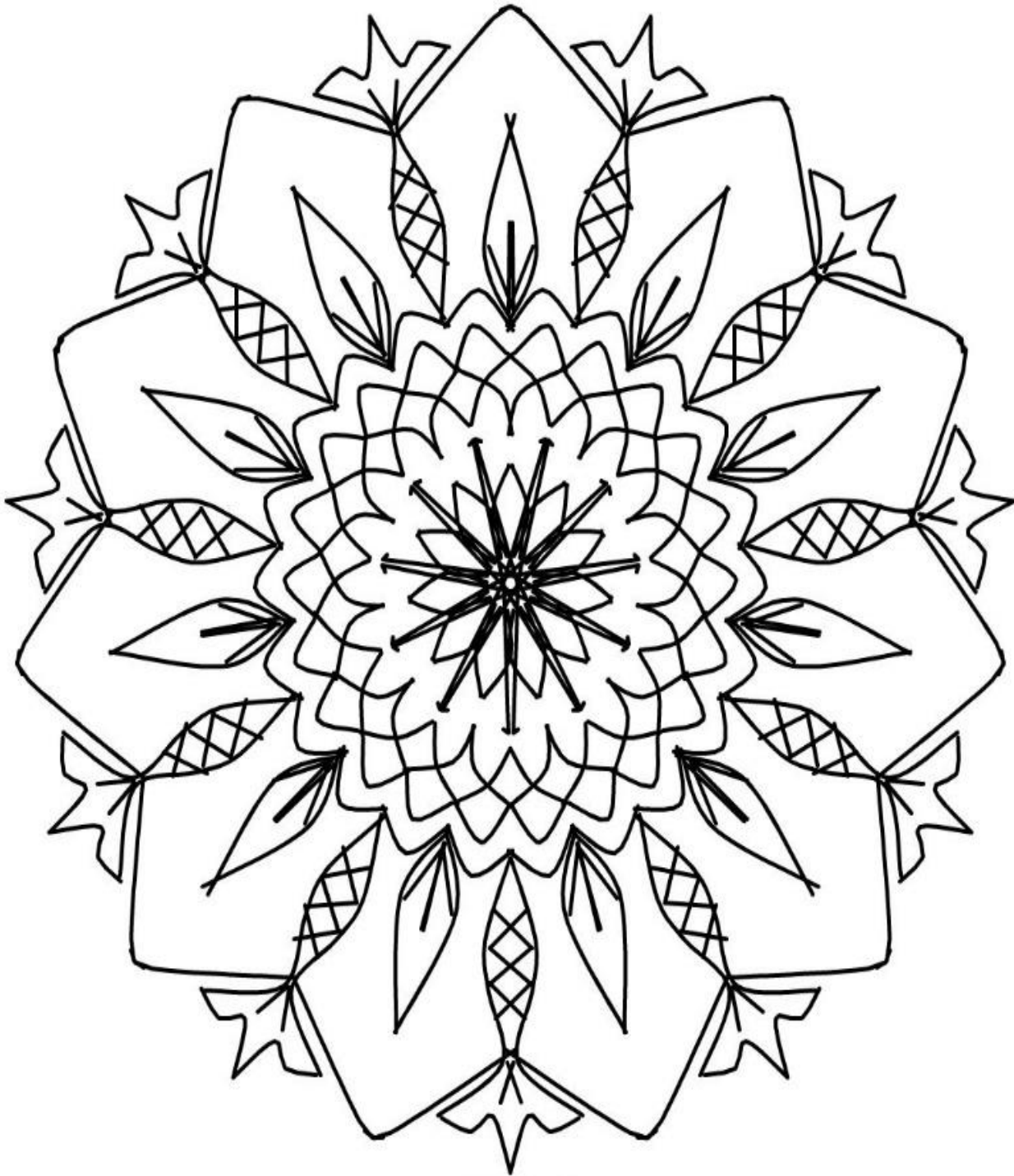
- א. אהרון ב. בית המקדש ג. גמילות חסדים. ד. דוד ה. הר המוריה
ו. ואהבת לרעך כמוך ז. זית ח. חלב ט. טנא י. ישי כ. כהנים
ל. לוי מ. מואב נ. ניסן ס. סיני ע. ערפה פ. פאה צ. ציון
ק. קציר ר. רימון ש. שבועות ת. תרי"ג

חג שבועות שמח

יצירה: פרחים ממחטות נייר

(מתוך האתר: <https://www.planetjune.com/>)

החומרים הדרושים:

ממחטות טישו

מספריים

2 קליפסים גדולים

מנקי מקטרות ירוקים

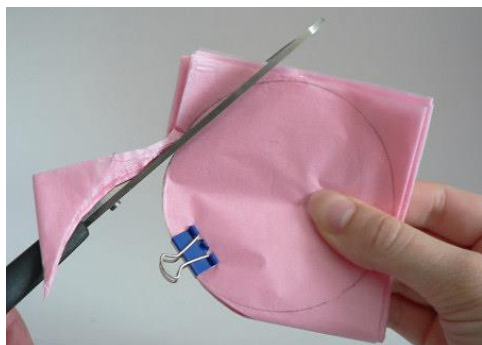
עט או טוש צבעוני

מכסה או כוס עגולים (קצת קטן יותר מריבוע הטישו)

הוראות הכנה:

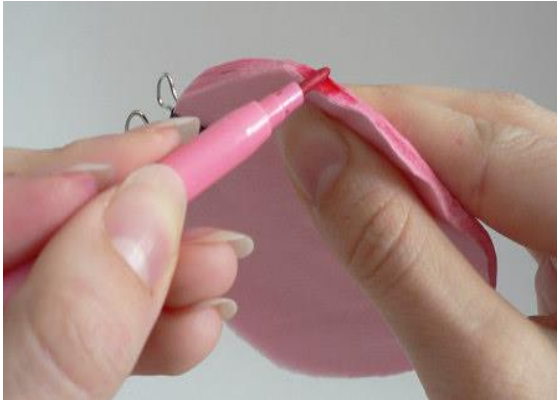
קחו 20 ממחטות טישו והניחו אותן בערימה אחת על השנייה.

בעזרת הכוס או המכסה ציירו עיגול על הטישו וגיזרו בעזרת המספרים על פי הסימון. במידה והטישו בורח מהסימון הניחו את הקליפס שיחזיק את כל השכבות ביחד.

לאחר שגזרתם על פי הסימון הניחו את שני הקליפסים על הערימה אחד מול השני.

בכדי שהפרחים יראו יותר אמתיים יש לצבוע בעזרת הטוש את כל קצוות ערימת הטישו ליצירת שוליים צבעוניים בפרח.

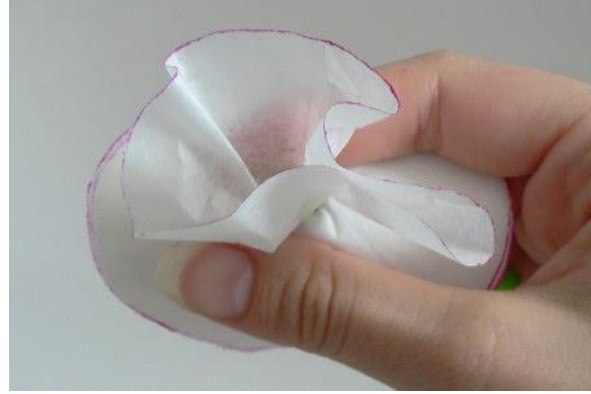
הורידו את הקליפסים וחלקו את החבילה לשתי חבילות של 10 עיגולים כל אחת, ליצירת 2 פרחים.

בעזרת מנקה המקטרות צרו 2 חורים במרכז העיגולים, התחילו להחדיר את הטישו לתוך מנקה המקטרות דרך אחד החורים והורידו אותם עד מרחק של 3 ס"מ מקצה מנקה מקטרות.

את קצה מנקה המקטרות עקמו עד שיוכל להיכנס לתוך החור השני שיצרתם.

עכשיו, תפסו בשכבת הטישו הראשונה וקמטו אותה באופן אקראי ממרכז העיגול ליצירת כיווצים, המשיכו כך לאורך כל שכבות הטישו.

אפשר לסיים כאן ואפשר לעטוף בסרט ליפוף ירוק לפרחים.

הניחו את הפרחים באגרטל והכינו עוד כמה שתרצו.

ולסיום, משהו מתוק-

עוגת ביסקוויטים וגבינה/ קרין גורן

מתכון עוגת הגבינה הבא תמיד מצליח. זוהי עוגת גבינה עם ביסקוויטים טעימה מאד, פשוטה להכנה ואפילו לא צריך תנור.

המצרכים:

לתבנית פיירקס 27 X 33. ניתן להכין חצי מהכמות בתבנית אינגליש קייק.

לגבינה:

- 2 מכלים (500 מ"ל) שמנת מתוקה
- 2 חפיסות (160 גרם) אינסטנט פודינג וניל
- 2 כוסות (480 מ"ל) חלב
- 1/2 כוס (100 גרם) סוכר
- 500 גרם גבינה לבנה 9%

לביסקוויטים:

- 1 חבילה (200 גרם) ביסקוויטים
- 1 כוס חלב
- 1 כף אבקת קפה נמס

לזיגוג שוקולד:

- 1/2 כוס שמנת מתוקה
- 120 גרם שוקולד מריר

אופן ההכנה:

1. מקציפים שמנת מתוקה עם פודינג חלב וסוכר לקבלת קרם יציב.
2. מקפלים פנימה גבינה לקבלת תערובת אחידה

3. טובלים ביסקוויטים בקפה שהתקרר ומסדרים בשכבה אחידה בתחתית התבנית. יוצקים מעל את מחצית הקרם ומיישרים. מסדרים מעל שכבה נוספת של ביסקוויטים טובולים בקפה ומכסים ביתרת הקרם. מיישרים את פני הקרם ומעבירים את העוגה למקפיא לשעתיים להתקשות.
4. מחממים שמנת מתוקה לסף רתיחה, יוצקים על שוקולד ומערבבים עד שהוא נמ. מצננים מעט ויוצקים על העוגה הקפואה. מעבירים למקרר לשעתיים נוספות לפני ההגשה.

פינת הדיאט

למלית מערבבים חפיסת אינסטנט פודינג וניל עם 2 כוסות חלב 1% שומן ומניחים ל-10 דקות להסמכה. מערבבים פנימה 500 גרם גבינה 3% שומן ו-2-3 כפות סוכר. מרכיבים באותו אופן (אפשר עם ביסקוויטים ללא סוכר) ומוותרים על זיגוג השוקולד – במקומו מפזרים שוקולד מריר מגורר דק (4-5 קוביות יספיקו לכיסוי פני התבנית). מצננים 4 שעות לפני ההגשה

בתאבון!